

למה אין בחירה?
אינפורמציה

ביום חג השבועות, יום מתן תורה, מן הראוי ללמוד על מעמד מתן תורה.

מִסַּכְתִּי רָאִיתָ, עֲמוּזֵי אֵי

אָמַר רַב אַבְדִּימִי בֵּר חָמָא בֵּר חָסָא: מְלִמְד שְׁכַפָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם אֶת הָהָר כְּגִיגִית, וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה מוֹטָב, וְאִם לֹא - שָׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם. אָמַר רַב אַחָא בֵּר יַעֲקֹב: מִכָּאֵן מוֹדְעָא רַבָּה לְאוּרְיִיתָא.

מדוע עם ישראל יכולים לטעון שהם לא מקיימים מצוות?

רש"י

מודעא רבה: שאם יזמינם לדין: "למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם?!" יש להם תשובה - שקבלוה באונס!

כלומר, עם ישראל יכול לטעון שהוא לא מעוניין לקיים את התורה בגלל שהקב"ה הכריח אותו לקבל אותה והוא אינו באמת רצה לקבלה!

בהמשך, הגמרא אומרת שבימי אחשוורוש, עם ישראל קיבל את התורה מרצון. אבל השאלה עדיין עומדת במקומה: למה הקב"ה הכריח את עם ישראל לקבל את התורה!?

תוספות

ואף על פי שכבר הקדימו "נעשה לנשמע", שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן!

לפי ה"תוספות", מדוע הקב"ה כפה על עם ישראל הר כגיגית? לפי זה, האם זה היה טוב?

הקבל שם טוב

...כפה הקדוש ברוך הוא על ישראל הר כגיגית ללמד שגם שאינו חושק לתורה ועבודת ה', מכל מקום אינו בן חורין ליבטל! רק יעשה בעל כורחו, וידמה כמי שכופין אותו לעשות בעל כרחו. והוא דרך טוב לאיש ישראלי לימי הקטנות, שלא יבטל התמיד מעסק לימודו ועבודת השם יתברך גם שאינו חושק, דמכל מקום עושה מעשה!

מה היתרון בכפיית ההר כגיגית?

כיצד נוכל בזכות כך ללמוד תורה גם בזמנים שקשה ללמוד?

הרב דוד דודקוביץ

ודאי שלא צריך להרגיש צער לכתחילה, אך בכל זאת השכר העיקרי הוא על העובדה שהאדם מוכן לעבוד בהכרח גם כאשר הוא לא שמח בעבודה זו.

שאלות לדיון

- האם היה עדיף שהקב"ה לא ייכפה עלינו את התורה?
- מה אנחנו יכולים ללמוד מכך לחיי היום-יום?
- ישנם עוד דרכים לשכנע אדם לעשות מעשה מסוים. למה לדעתכם החליט הקב"ה לעשות זאת דווקא על ידי כפייה?